

АРТЪР КОНАН ДОЙЛ ПЕТТЕ ПОРТОКАЛОВИ СЕМКИ

Превод от английски: Красимира Тодорова, —

chitanka.info

Когато преглеждам бележките и записките си за случаите на Шерлок Холмс през годините от 1882-ра до 1890-а, откривам толкова много, които са запечатали необичайни и интересни моменти, че никак не е лесно да преценя кои да подбера и кои да пропусна. Някои от случаите обаче вече придобиха популярност от вестниците, други не са предложили особено поле за изява на оригиналните качества, които моят приятел притежаваше в такава висша степен. Трети, поставили на изпитание аналитичната му дарба, като разкази биха били само начало без край, тъй като обясненията се основаваха по-скоро на предположения и догадки, отколкото на така скъпите му строго логически доказателства. Един от тези, последните случаи обаче е с толкова необикновени последици, че се изкушавам да го разкажа въпреки обстоятелството, че някои свързани с него моменти не бяха и вероятно никога няма да бъдат докрай изяснени.

1887 година ни предложи дълга поредица от случаи, повече или по-малко интересни, за които съм запазил записките си. Сред заглавията, които съм записал през тези дванайсет месеца, виждам разкази за приключенията в зала „Парадол“, за обществото на просяците любители, което притежаваше луксозен клуб в избата в подземие на един склад за мебели, за обстоятелствата, свързани с потъването на тримачтовия британски платноход „Софи Андерсън“, за необичайните приключения на семейство Грайс Патерсън на остров Юфа и, накрая, за случая с отровителство в Камбъруел. При последния случай, както всички си спомнят, Шерлок Холмс успя, като пренави часовника на мъртвеца, за да докаже, че е бил навит само два часа преди това и значи покойникът тогава си е бил легнал — дедукция, която се оказа от решаващо значение за изясняване на престъплението. Може би някой ден ще разкажа всички тези случаи, но нито един от тях не предлага толкова необичайни моменти, колкото странната поредица от обстоятелства, която сега съм се заловил да нахвърлям с моето перо.

Беше един от последните дни на септември, бурите на есенното равноденствие се бяха разразили с изключителна ярост. Цял ден вятърът пищя, а дъждът плющя по прозорците, така че дори тук, в сърцето на огромния, създаден от човешка ръка Лондон, бяхме

принудени за малко да освободим умовете си от всекидневието и да си припомним за съществуването на тези велики природни стихии, които реват към човечеството през решетките на цивилизацията подобно на диви зверове в клетка. С падането на нощта бурята се усилваше и ставаше по-гръмогласна, а вятърът плачеше и ридаеше като дете в комините. Шерлок Холмс бе седнал унило до камината и подреждаше записките си от разследваните престъпления, докато аз от другата страна с увлечение четях една от прекрасните морски новели на Кларк Ръсел. По някое време започна да ми се струва, че воят на бурята навън се слива с разказа, а плисъкът на дъжда да прераства в провлачения плясък на морските вълни. Жена ми бе заминала на гости при майка си и от няколко дни отново се бях върнал в старата ергенска квартира на улица „Бейкър“.

— Ха! — възкликнах аз и вдигнах поглед към приятеля си. — Май някой звъни. Кой ли може да е в такава нощ? Може би някой твой приятел?

— Нямам други приятели освен теб — отвърна Холмс. И не каня гости.

— Тогава клиент?

— Ако е клиент, случаят е сериозен. Никой няма да излезе току-така в такъв ден и в този час. Според мен по-вероятно да е някой стар приятел на хазайката.

Оказа се, че Шерлок Холмс греши, защото в коридора прозвучаха стъпки и на вратата се почука. Холмс се пресегна с дългата си ръка и обърна насочената към него лампа към свободния стол, на който трябваше да седне новодошлият.

— Влезте! — извика той.

Появи се млад мъж, най-много двацет и две годишен, чисто и спретнато облечен, с известна изисканост и изтънченост в маниерите. Мокрият чадър, който държеше, и дългият лъснал дъждобран говореха за ужасното време навън. Огледа се тревожно под ослепителния блясък на лампата и забелязах, че лицето му бе бледо, а очите му изглеждаха някак унесени, като на човек, гнетен от силно безпокойство.

— Моля за извинение — започна мъжът, като вдигна златното си пенсне към очите. — Надявам се, че не ви притеснявам много. Май внесох в уютната ви стая нещо от бурята и дъжда навън.

— Дайте ми палтото и чадъра си — каза Холмс. — Ще ги оставим на закачалката и те скоро ще изсъхнат. Виждам, че идвате от Югозападна Англия.

— Да, от Хоршъм.

— Тази смес от глина и варовик по бомбетата на обувките ви е доста характерна за онзи район.

— Дойдох за съвет.

— Лесно ще го получите.

— И за помощ.

— Това невинаги е така лесно.

— Слушал съм за вас, господин Холмс. Чух от майор Прендъргаст за това, как сте го спасили при скандала в клуба „Танкервил“.

— А, да. Бяха го обвинили несправедливо, че мамел на карти.

— Той каза, че можете да разрешите всеки проблем.

— Пресилил е.

— И че не могат да ви победят.

— Четири пъти досега са ме побеждавали — три пъти мъже и един път жена.

— Но това е нищо в сравнение с броя на победите ви?

— Вярно е, че, в общи линии, досега съм имал успехи.

— Значи вероятно ще успеете и в моя случай.

— Ще ви помоля да придърпате онзи стол до камината и любезно да ме запознаете с подробностите по вашия случай.

— Той не е никак прост.

— Никой от случаите, с които съм се занимавал, не е бил прост. Аз съм последната инстанция, пред която може да се обжалва.

— И все пак, сър, съмнявам се дали в досегашната си практика сте чували по-загадъчна и необяснима серия от събития от тези, които се случиха в моето семейство.

— Изостряте интереса ми — каза Холмс. — Моля ви, разкажете ми основните факти от самото начало, а след това аз вероятно ще ви разпитам за подробностите, които ми се струват особено важни.

— Името ми е Джон Оупъншо — започна посетителят — и доколкото съм в състояние да преценя, тези ужасни събития нямат нищо общо с моите лични дела. Става дума за проблем, предаван по наследство, и за да добиете представа за фактите, трябва да се върна

към самото начало. Дядо ми имаше двама синове — чичо ми Илайъс и баща ми Джоузеф. Баща ми притежаваше малка фабрика в Ковънтри, която разшири, когато се зае да произвежда велосипеди. Притежател е на патента за подсилените гуми „Оупъншо“ и предприятието му бе толкова успешно, че след като го продаде, се оттегли в заслужен отдих в доста добро материално положение. Чичо ми Илайъс емигрирал на младини в Америка и станал плантатор във Флорида, където, както се говори, доста преуспял. По време на Гражданската война се сражавал в армията на Джаксън^[1], а след това — при Худ и стигнал до чин полковник. Когато Ли се предал, чичо ми останал три-четири години в плантацията си. През 1869 или през 1870 година се върнал в Европа и купил имение в Съсекс, близо до Хоршъм. В Америка натрупал нелошо състояние, но причината да се изсели от там била омразата му към негрите, а също и неодобрението на политиката на републиканците да им предоставят изборителни права. Беше особен човек, груб и избухлив и доста цапнат в устата, когато се разгневеше, голям саможивец. Съмнявам се дали през всички тези години, които живя в Хоршъм, е стъпвал дори веднъж в града. Имаше градина и две-три ниви край къщата си и там излизаше на разходка, макар че нерядко със седмици не напускаше стаята си. Пиеше много бренди и беше страстен пушач, но не искаше да се среща с хора, не искаше да има приятели, дори родния си брат не щеше за приятел. Срещу мен нямаше нищо против и дори изпитваше някаква слабост, защото, когато ме видя за пръв път, аз бях дванайсетгодишно момче. Това трябва да е било през 1878 година, той живееше в Англия вече от осем-девет години. Помоли баща ми да ми позволи да поживея при него и по негов си начин се държеше много приветливо с мен. Когато бе трезвен, обичаше да играе с мен на табла и на дама, караше ме освен това да го замествам пред прислугата и пред търговците, така че, когато навърших шестнайсет години, донякъде бях станал господар на дома. Всички ключове бях в мен, можех да ходя където си пожелаея, и да правя каквото си ща, стига да не нарушавах спокойствието му. Единствената забранена територия за мен, както и за всички останали, бе една стаичка най-горе под покрива, която винаги беше заключена. Воден от момчешко любопитство, надзъртах от време на време през ключалката, но виждах само вехти куфари и денкове, както и можеше да се очаква. Един ден, беше през март 1883 година, на масата пред

чинията на полковника се появи писмо с чуждестранна марка. Не беше обичайно за него да получава писма, всичките му сметки се плащаха в брой, а приятели нямаше. „От Индия! — възкликна чичо ми, след като разгледа писмото. — Клеймото е от Пондишери! Какво означава това?“ Отвори бързешком плика и от вътре изпаднаха пет дребни изсушени портокалови семки, които изтропаха в чинията му. Аз се разсмях, но при вида на лицето му смехът замръзна на устните ми. Долната му устна бе увиснала, кожата на лицето му доби цвета на маджун, изцъклените му очи бяха приковани в плика, който продължаваше да стиска в треперещата си ръка. „К. К. К.! — изкрещя той и добави: — Господи Боже, о, Господи, греховете ми ме застигнаха!“ „Какво е това, чичо!“ — извиках аз. „Смъртта“ — промълви той, стана от стола и се оттегли, оставяйки ме с разтуптяно от ужас сърце. Вдигнах плика и видях надраскани с червено мастило отзад, малко над мястото за залепване, три букви „К“. Вътре нямаше нищо друго освен петте изсушени семки. Защо бяха предизвикали у чичо ми такъв ужас? Излязох и аз и на стълбата го срещнах да слиза, стиснал в едната ръка ръждясал ключ, вероятно от таванските помещения, а в другата — малка, напомняща касичка месингова кутийка. „Каквото и да направят, ще успея да ги победя! — заяви той и изруга ядно. — Кажете на Мери да запали камината в моята стая и изпрати да повикат Фордъм, адвоката от Хоршъм.“ Изпълних нарежданията му и когато адвокатът пристигна, поканиха и мен в стаята. Огънят в камината пламтеше буйно, на решетката чернееше купчинка сипкава пепел сякаш от изгорена хартия. Отстрани се виждаше месинговата кутия, отворена и празна. Сепнах се, когато забелязах гравирани на капака ѝ три букви „К“, същите, които сутринта бях разчел върху плика. „Джон — каза чичо ми, — искам да потвърдиш с подписа си моето завещание. Оставям имението с всичките му вземания и дългове на моя брат, твоя баща, след което без съмнение то ще премине по наследство на теб. Ако можеш да го ползваш на спокойствие, чудесно! Ако установиш, че не можеш, послушай съвета ми, моето момче, завещай го на най-големия си враг. Съжалявам, че ти давам нещо толкова спорно, но не зная какъв обрат могат да вземат нещата. Подпиши документа, ако обичаш, господин Фордъм ще ти покаже къде.“ Подписах документа, както ми казаха, и адвокатът го взе със себе си. Този странен епизод, както разбирате, ми направи дълбоко впечатление, но колкото и да

мислех и да го премислях, не можах нищо да проумея. Не ме напускаше и смътното усещане на страх, макар че, след като минаха няколко седмици, без нещо да наруши обичайния ритъм на живота ни, то започна да се притъпява. Но у чичо ми настъпиха промени. Започна още повече да пие и все по-рядко търсеше чужда компания. През повечето време стоеше в стаята си, заключен отвътре, и само от време на време изхвърчаше от там в някаква пианска полуца с пистолет в ръка и изтърчаваше в градината, крещейки, че от никого не го е страх и че няма да се остави да го окошарят като овца — нито човек, нито самият дявол. Когато пристъпите отшумяваха, се втурваше обратно в къщата, залостваше и заключваше вратата след себе си с доволството на човек, взел нужните защитни мерки срещу ужаса, който лежеше в корените на душата му. В такива мигове съм виждал лицето му дори в студени дни да лъщи от влага, сякаш току-що го е вдигнал от умивалника. И за да приключим с този въпрос, господин Холмс, без да злоупотребявам с търпението ви, стигна се дотам, че една вечер след поредното му пианско буйство той повече не се върна вкъщи. Когато тръгнахме да го търсим, намерихме го да лежи по очи в едно езерце с жабуняк в самия край на градината. Нямаше никакви следи от насилие, а водата бе едва две педи дълбока, така че съдебните заседатели, като взеха предвид известната му ексцентричност, решиха, че се е самоубил. Ала аз знаех как той потръпваше дори само при мисълта за смъртта, и с големи усилия можах да се убедя, че е превъзмогнал себе си, за да намери по такъв начин края си. Така или иначе, този случай мина и отмина и баща ми влезе във владение на имението, наследявайки освен това около четиринайсет хиляди лири по банкова сметка.

— Един момент — прекъсна го Холмс. — Предварително мога да заявя, че вашият разказ е един от най-забележителните, които съм изслушвал. Кажете ми на коя дата чичо ви получи писмото и на коя дата стана предполагаемото самоубийство.

— Писмото пристигна на 10 март 1883 година. Чичо ми умря седем седмици по-късно, на втори май вечерта.

— Благодаря ви. Продължете, моля.

— Когато баща ми наследи имота в Хоршъм, по моя молба той внимателно претърси таванското помещение, което винаги бе стояло заключено. Намерихме там месинговата кутия, въпреки че

съдържанието ѝ бе унищожено. От вътрешната страна на капака бе залепен книжен етикет, пак с инициалите „К. К. К.“, а под тях имаше надпис „Писма, паметни бележки, разписки и опис“. Предположихме, че указва съдържанието на унищожените от полковник Оупъншо документи. В таванското помещение не открихме нищо друго, което да е от съществено значение, само голям брой разпилени книжа и бележници, свързани с живота на чичо ми в Америка. Някои бяха от времето на войната и от тях се виждаше, че той е изпълнил достойно дълга си и че си е бил спечелил име на смел воин. Другите бяха от периода на възстановяването в Южните щати, свързани главно с политическия живот, защото чичо ми очевидно бе играл важна роля, противопоставяйки се на политиците авантюристи и грабители, изпратени от Севера в Юга след войната. И така, в началото на 1884 година баща ми се настани да живее в Хоршъм и животът потече нормално. До януари 1885 година. На четвъртия ден след Нова година баща ми извика ненадейно, докато закусвахме. В едната си ръка държеше току-що отворен плик, а в протегнатата длан на другата — пет изсушени портокалови семки. Преди това се бе присмивал на разказа ми за полковника, наричайки го „небивалици“, но сега, когато същото се случваше и с него, изглеждаше доста изплашен и объркан. „Какво, по дяволите, означава това, Джон?“ — изпелтечи той. Сърцето ми замря. „Това е К. К. К.“ — отвърнах. Баща ми погледна плика. „Наистина — извика той. — Ето ги буквите. Но какво пише над тях?“ „Остави книжата върху слънчевия часовник“ — прочетох, надничайки през рамото му. „Какви книжа? Какъв слънчев часовник?“ — попита той. „Слънчевият часовник в градината. Няма друг — отвърнах. — А книжата сигурно са онези, които вече са унищожени.“ „Фу! — рече той, като събра с мъка цялата си смелост. — Ние тук живеем в цивилизована страна и такива палячовщини не минават. Откъде е пристигнало това?“ „От Дънди“ — отговорих, поглеждайки клеймото. „Някаква глупава дебелашка шега — рече той. — Какво общо имам аз с тия слънчеви часовници и книжа? Нямам намерение да обръщам внимание на подобни идиотщини.“ „На твоето място бих се обърнал към полицията“ — казах аз. „За да ми се смеят? Нищо подобно.“ „Тогавата ми позволи аз да го направя.“ „Не, забранявам ти. Не позволявам да се вдига шум за такива идиотщини.“ Нямахме смисъл да се спори с него, беше доста твърдоглав човек. Оставих го, но сърцето ми се свиваше,

обзето от лоши предчувствия. На третия ден след получаването на писмото баща ми замина при стария си приятел майор Фрибоди, командир на едно от укрепленията при Портсдаун хил. Зарадвах се на това пътуване, защото ми се струваше, че ако не е вкъщи, ще е подалеч от опасността. Бях се заблуждавал. На втория ден от заминаването му получих телеграма от майора, който ме молеше веднага да отида. Баща ми беше паднал в една от дълбоките варници, каквито имаше доста в околността, и лежеше в безсъзнание със счупен череп. Пристигнах бързо, но той предаде Богу дух, без изобщо да дойде в съзнание. Бил се връщал от Феъръм по здрач и понеже не познавал местността, а варницата не била оградена, съдебните заседатели без колебание решиха, че е починал „вследствие на нещастен случай“. Колкото и щателно да проучвах всяка подробност, свързана със смъртта му, не успях да намеря нищо, което да говори за убийство. Нямаше белези от насилие, нямаше следи от стъпки, нямаше грабеж, нямаше данни за забелязани непознати лица по пътищата. Но едва ли е необходимо да ви казвам, че ни най-малко не се успокоих и че бях почти сигурен, че е станал жертва на коварен заговор. Ето така получих наследството си. Ще ме попитате защо не се отказах от него? Защото съм убеден, че бедите ни са свързани с някакво събитие в живота на чичо ми и че опасността си остава независимо от това, къде живея. От януари 1885 година, когато клетият ми баща намери смъртта си, изтекоха две години и осем месеца. През това време живях щастливо в Хоршъм, дори започнах да се надявам, че проклятието е отминало рода ни, че всичко е приключило с по-старото поколение. Ала бях избързал с успокоението. Вчера сутринта ударът връхлетя по съвършено същия начин, както бе нанесен на баща ми.

Младият човек извади от жилетката си смачкан плик и като се обърна към масата, изтръска върху нея пет малки изсушени портокалови семки.

— Ето го плика — продължи той. — Клеймото е от Източен Лондон. Вътре са написани същите думи, които се съдържаха в последното съобщение до баща ми: „К. К. К.“ и „Остави книгата върху слънчевия часовник“.

— И какво направихте? — попита Холмс.

— Нищо.

— Нищо ли?

— Да ви кажа право... — младежът покри лицето си със слабите си бели ръце. — Аз се почувствах безпомощен. Почувствах се като един от онези клетки зайци, когато змията се вие и пролазва към тях. Имам чувството, че съм във властта на непреодолимо, неумолимо зло, което не може да бъде спряно с никаква предвидливост или предпазни мерки.

— Тц-тц! — извика Шерлок Холмс. — Трябва да действате, човече, иначе сте загубен. Само енергичните действия могат да ви спасят, нищо друго. Не е време за отчаяние.

— Ходих в полицията.

— И?

— Изслушаха ме с усмивка. Очевидно инспекторът реши, че писмата са безвкусни шегички, а смъртта на близките ми наистина е дошла вследствие на нещастен случай, както твърдят съдебните заседатели, и че не бива да се свързва с отправените предупреждения.

Холмс размаха юмруци във въздуха.

— Невероятно малоумие! — извика той.

— Обаче пратиха полицай, който да стои с мен в къщата.

— Той придружи ли ви тази вечер?

— Не. Наредено му е да стои в къщата.

Шерлок Холмс отново даде израз на гнева си във въздуха.

— Защо дойдохте при мен? — попита той. — И преди всичко защо не дойдохте в самото начало?

— Не знаех за вас. Едва днес, когато обсъждах бедите си с майор Прендъргаст, той ме посъветва да ви потърся.

— Минали са два дни откакто сте получили писмото. Трябваше да започнем да действаме по-рано. Предполагам, че не разполагате с други, по-пресни данни от тези, които изложихте пред нас — някоя насочваща подробност, която може да ни е полезна.

— Има едно нещо — отговори Джон Оупъншо, затърси в джоба на самото си и извади лист обезцветена синкава хартия, който постави на масата. — Помня, че когато чичо ми изгори документите, неизгорелите краища на хартията в пепелта имаха точно такъв цвят. Намерих този едничък лист на пода в стаята му и съм склонен да смятам, че е част от другите книжа. Вероятно е литнал във въздуха и така е оцелял. Освен че в него се споменават портокалови семки, не

виждам с какво може да ни бъде от полза. Аз лично смятам, че това е страница от дневник. Почеркът несъмнено е на чичо ми.

Холмс придърпа лампата и двамата се наведохме над листа хартия, чийто назъбен край наистина доказваше, че е бил откъснат. Носеше заглавие „март 1869 година“ и под него следваха тези енигматични бележки:

4-ти Дойде Хъдсън. Старата платформа
7-и Изпратих семките на Маколи, Парамор и Джон
Суейн от Сейнт Огъстин
9-и Маколи махнат
10-и Джон Суейн махнат
12-и Посетих Парамор. Всичко наред

— Благодаря! — рече Холмс, като сгъна листа и го върна на посетителя ни. — А сега не бива да губите нито миг. Не можем да отделим време дори да обсъдим онова, което ми разказахте. Трябва незабавно да се приберете у дома и да действате.

— Какво трябва да направя?

— Само едно. И то веднага. Поставете този лист, който ни показахте, в месинговата кутия, която ни описахте. Добавете бележка, че всички останали книжа освен него са били изгорени от чичо ви. Помъчете се да бъдете убедителен. След това незабавно изнесете кутията отвън върху слънчевия часовник, както ви е наредено. Разбирате ли ме?

— Напълно.

— Не мислете засега за отмъщение или за други такива неща. Възмездието трябва да дойде от закона, но ние още не сме си изтъкали черга, докато те са готови с тяхната. Първата ни задача е да отстраним надвисналата над вас опасност. Втората е да разкрием загадката и да накажем виновните.

— Благодаря ви — каза младият мъж, като стана и облече връхната си дреха. — Накарайте ме отново да почувствам, че живея, и ме изпълнихте с надежда. Ще постъпя точно както ме посъветвахте.

— Не губете и миг. И преди всичко се пазете, защото според мен няма никакво съмнение, че заплахата е съвсем реална. Как ще се

приберете?

— С влака от гара Ватерло.

— Няма девет часа. Улиците все още са оживени, така че вярвам, ще бъдете в безопасност. Но пък човек никога не може да бъде напълно сигурен.

— Аз съм въоръжен.

— Това е добре. Утре започвам работа по вашия случай.

— Значи ще се видим в Хоршъм, така ли?

— Не, разковничето на вашата тайна е в Лондон. Тук ще трябва да го търся.

— Тогава ще ви се обадя след ден-два с новини за кутията и книгата. Ще следвам вашия съвет във всички подробности.

Той се ръкува с двама ни и си тръгна. Навън вятърът все така стенеше, а дъждът плискаше и трополеше по прозорците. Сякаш самите побеснели стихии ни бяха донесли загадъчната и нелепа история, довята като стиска мръсни водорасли, понесена от вихъра, а сега пак те я поемаха обратно.

Шерлок Холмс остана известно време неподвижен и мълчалив, свел глава и вторачил очи в червената светлина на огъня. След това запали лулата си, отпусна се назад в стола и се загледа в сините кръгчета дим, които се гонеха нагоре към тавана.

— Струва ми се, Уотсън — продума най-сетне той, — че не сме имали по-фантастичен случай.

— Може би с изключение на „Знака на четиримата“.

— Е, да. Може би с изключение на него. И все пак смятам, че този Джон Оупъншо е изложен на по-голяма опасност от семейство Шолто.

— Изгради ли си вече теория — попитах аз, — каква е тази опасност?

— Естеството ѝ не може изобщо да се поставя под въпрос — отговори той.

— И какво е то? Кой е този „К. К. К.“? И защо преследва това нещастно семейство?

Шерлок Холмс притвори очи и подпря лакти върху облегалките на креслото, събрал върховете на пръстите си.

— Идеалният анализатор — отбеляза той, — след като се запознае многостранно дори само с един изолиран факт, е в състояние

да дедуцира не само цялата поредица от събития, довели до него, но и възможните последици. Както Кювие може достоверно да опише цялото животно, разглеждайки само една негова кост, така и наблюдателят, задълбочено проумял една връзка при серия от събития, трябва да може точно да посочи всички други, станали и преди това, и след това. Ние още не сме проумели последиците, които само разумът може да достигне. В кабинетни условия могат да се решават проблеми, които са объркали всички онези, които са търсели решение с помощта на разума си. За да се осъществи замисълът обаче в най-висша степен, необходимо е логикът да е в състояние да намери приложение на всички факти, които са му станали известни, а това само по себе си предполага, както ще видиш, да се притежават всякакви знания, нещо, което и в нашето време на безплатно образование и на енциклопедиите е рядка дарба. Не е обаче толкова невъзможно човек да притежава всички знания, които могат да бъдат полезни в работата му, и в моя случай точно това съм се старал да постигна. Ако правилно си спомням, при един случай в самото начало на нашето приятелство ти оцени моите ограничени познания по един много точен начин.

— Да — засмях се аз. — Беше много специално свидетелство. Спомням си, че по философия, астрономия и политически науки получи оценка нула. По ботаника — променлива, по геология — задълбочени познания за всякакви кални петна от който и да е район в радиус сто километра от Лондон, по химия — ексцентрична оценка, по анатомия — несистемна, по сензационна литература и криминални досиета — уникална, като при това си цигулар, боксьор, сабълор, правист и себеотровител, унищожаваш се с кокаин и тютюн. Мисля, че това бяха основните моменти в моя анализ.

При споменаването на последната категория Холмс се ухили.

— Ами — започна той — и сега ще кажа същото, което казах и тогава — човек трябва да държи складирани в таванчето на мозъка си всички мебели, които евентуално може да използва, докато останалите може да подреди в библиотеката си, откъдето може да ги взема при нужда. За случай като тазвечерния ще трябва да мобилизираме всичките си ресурси. Подай ми, ако обичаш, тома с буквата „К“ на американската енциклопедия на лавицата до теб. Благодаря. Сега да обмислим ситуацията и да видим какво може да се дедуцира от нея. На първо място можем да започнем с убедителното предположение, че

полковник Оупъншо е имал доста сериозна причина да напусне Америка. Хора на неговите години не променят лесно навиците си, не зарязват охотно прекрасния климат на Флорида заради уединения начин на живот в провинциално английско градче. Необикновената му привързаност към самотата в Англия навежда на мисълта, че се е страхувал от някого или от нещо, така че можем да предположим като работна хипотеза, че точно страхът от някого или от нещо го е принудил да напусне Америка. А от какво се е страхувал, можем да дедуцираме единствено като разгледаме заплашителните писма, които той и наследниците му получават. Обърна ли внимание на пощенските клейма на писмата?

— Първото беше от Пондишери, второто — от Дънди, третото — от Лондон.

— От Източен Лондон. И какво дедуцираш от това?

— И трите града са морски пристанища. Авторът им пътува на борда на кораб.

— Отлично. Ето една следа. Не може да има съмнение във вероятността, неоспоримата вероятност, че авторът на писмата се е намирал на кораб. Да се заемем сега с друг един момент. В случая с Пондишери от заплахата до осъществяването ѝ минават седем седмици, с Дънди — само три-четири дни. Това навежда ли те на някаква мисъл?

— Трябва да се измине по-голямо разстояние.

— Но и писмото трябва да измине по-голямо разстояние.

— Тогава не мога да схвана този момент.

— Имаме основание да предположим, че корабът, на който се намира човекът или хората, е платноход. Май всеки път са изпращали зловещото съобщение или символичен знак непосредствено преди да се отправят в акция. Виждаш колко скоро деянието следва съобщението, когато пристига от Дънди. Ако бяха потеглили от Пондишери с параход, щяха да пристигнат почти едновременно с писмото. А изминават седем седмици. Мисля, че този период се обяснява с разликата между скоростта на пощенския кораб, доставил писмото, и на платнохода, с който пристига авторът на писмото.

— Възможно е.

— Нещо повече, вероятно е. Нали ти е ясно сега защо настоях младият Оупъншо да бъде предпазлив. Ударът винаги идва в края на

периода, необходим на изпращачите да пропътуват разстоянието. Но това писмо е изпратено от Лондон и следователно не можем да разчитаме на забавяне.

— Боже Господи! — извиках аз. — Какво може да значи това безжалостно преследване?

— Книжката, които Оупъншо е държал, очевидно са от съдбоносно значение за лицето или лицата, пътуващи на платнохода. Мисля, че е съвсем ясно, че не е само един човек. Един-единствен човек не би могъл да извърши двете убийства така, че да заблуди съдебните заседатели. Трябва да са участвали няколко души, при това хора съобразителни и непоколебими. Твърдо са решили да си получат обратно книгата независимо кой ги притежава. Тъй че, както разбираш, „К. К. К.“ не са инициалите на едно лице, а емблема на организация.

— Но на коя организация?

— Ти никога ли... — започна Шерлок Холмс, като се наведе напред и сниши гласа си, — не си чувал за Ку-Клукс-Клан?

— Никога.

Холмс разгърна страниците на тома върху коляното си.

— Ето — каза той след малко: — *Ку-Клукс-Клан. Название, което произхожда от наподобяване на звука, произвеждан при зареждането на пушка. Тази страховита тайна организация е основана от неколцина бивши войници от армията на Конфедерацията в Южните щати след Гражданската война и бързо изгражда клонове в различни райони на страната, най-вече в щатите Тенеси, Луизиана, Северна и Южна Каролина, Джорджия и Флорида. Използвана е за политически цели, главно за тероризиране на гласоподавателите негри, и за убийства и за прогонване от страната на онези, които се противопоставят на идеите на организацията. Насилствените действия обикновено се предхождат от предупреждения, изпращани до набелязаните хора под чудновати, но разпознавани от всички форми — в някои райони това е клонче с дъбови листа, в други — семки от пъпеш или от портокал. Когато получи този знак, жертвата трябва или да се отрече публично от дотогавашното си поведение, или да избяга от страната. Ако жертвата реши да пренебрегне заплахата, ще я постигне неизбежно смърт, и то по необичаен и непредвидим начин. Организацията е*

толкова съвършено изградена и действа така систематично, че почти няма регистриран случай някой да остане незасегнат след предупреждението, нито пък случай на разкриване на извършителите на безчинствата. В продължение на няколко години организацията преживява разцвет въпреки усилията на правителството на Съединените щати и на представителите на висшите съсловия в Южните щати. В крайна сметка след 1869 година движението неочаквано се разпада, макар и да се наблюдават спорадични прояви от този род и след посочената дата.

— Както можеш да установиш — каза Холмс, след като остави тома, — внезапният упадък на организацията съвпада с изчезването на Оупъншо с книгата ѝ от Америка. Не е изключена причинно-следствената връзка. Нищо чудно, че някои от най-неумолимите дяволи са тръгнали по дирите му. Можеш също да заключиш, че в дневника може би са споменати някои от най-видните люде от Юга и че сигурно мнозина няма да могат да спят спокойно, докато дневникът не бъде прибран обратно.

— Страницата, която видяхме...

— Тя е точно онова, което можехме да очакваме. Ако си спомням вярно, пишеше: „Изпратих семките на А, Б и В“ — с други думи, изпратено е предупреждението на организацията до тези хора. После следваха няколко последователни вписвания, че А и Б са махнати или са напуснали страната, а накрая, че В е бил посетен, със зловеци, опасявам се, последници за него. Е, докторе, смятам, че можем да хвърлим известна светлина в тази тъмница, и вярвам, че междуременно едничкият шанс за младия Оупъншо е да изпълнява онова, което му наредих. Тази вечер нищо повече не може да се каже или да се направи, така че подай ми цигулката и нека се опитаме да забравим за половин час ужасното време навън и още по-ужасните деяния на ближните ни.

На сутринта небето се бе прояснило, слънцето грееше с убита светлина през бледото було, покрило нашия велик град. Когато слязох долу, Шерлок Холмс вече закусваше.

— Извини ме, че не те изчаках рече той. — Както предчувствам, днес ще бъде доста зает с разследването на случая с младия Оупъншо.

— Какво мислиш да предприемеш? — попитах.

— Много ще зависи от резултатите от първите ми проучвания. В крайна сметка може да се наложи да отида до Хоршъм.

— Няма ли да отидеш най-напред там?

— Не, ще започна от Сити. Ти само позвъни и прислужницата ще ти донесе кафето.

Докато чаках, вдигнах от масата още неразтворения вестник и бегло го запреглеждах. Погледът ми се спря върху едно заглавие, от което ме побиха тръпки.

— Холмс! — извиках. — Ти закъсня!

— Какво! — той остави чашката си. — Страхувах се от това. Как е станало?

Говореше спокойно, но можех да разбера, че е силно развълнуван.

— Погледът ми попадна на името на Оупъншо и заглавието „Трагедия при моста Ватерло“. Ето и текста: *Снощи между девет и десет часа вечерта полицай Кук от участък „Х“, дежурен в района на моста Ватерло, чул вик за помощ и шум от цопване във водата. Нощта обаче била изключително тъмна и бурна, така че въпреки съдействието, оказано от неколцина минавачи, станало ясно, че е напълно невъзможно да се организира спасителна операция. Все пак била дадена тревога и с помощта на речната полиция тялото в крайна сметка било извадено от водата. Било на млад мъж, чието име, както личи от намерения в джоба му плик, е Джон Оупъншо, собственик на имение в околностите на Хоршъм. Предполага се, че е бързал да хване последния влак от гара Ватерло и е бързането, както и е невероятната тъмнина е сбъркал пътя и е стигнал до ръба на един от малките пристани за речни параходи. По тялото няма следи от насилие и е въвн от съмнение, че покойникът е станал жертва на нещастен случай, което следва да привлече вниманието на властите към състоянието на крайречните пристани.*

Няколко минути и двамата мълчахме. Не бях виждал Холмс толкова опечален и потресен.

— Чувствам се дълбоко засегнат, Уотсън — най-сетне каза той. — Дребнаво чувство без съмнение, но гордостта ми е наранена. От този момент случаят става за мен личен въпрос и ако Бог ми даде

здраве, ще пипна тази шайка. Да дойде за помощ, а аз да го изпратя на смърт!...

Той скочи и закричи из стаята, неспособен да овладее възбудата си. Бледите му скули порозовяха, дългите му слаби длани нервно се ключаха и отпусаха.

— Тия хора са същински дяволи! — най-сетне извика той. — Как са могли да го примамят чак там? Крайбрежната улица не е най-прекият път за гарата. Мостът е бил твърде оживен, дори в такава вечер, за намеренията им. Не, не, Уотсън, ще видим кой ще спечели накрая. Веднага излизам!

— В полицията ли отиваш?

— Не, сам ще бъда полицията. Когато разпъна паяжината си, полицаите могат да дойдат да приберат мухите, не преди това.

През целия ден бях отдаден на професионалните си задължения и се прибрах на улица „Бейкър“ късно вечерта. Шерлок Холмс още не се беше върнал. Появи се малко преди десет пребледнял и изнурен. Отиде до бюфета, отчупи си къшей хляб и го изяде лакомо, после го поля с дълга глътка вода.

— Огладнял си — обадох се.

— Умирам от глад. Забравих да ям. След закуска не съм сложил залък в устата си.

— Наистина ли?

— Нито трохичка. Нямах време да мисля за храна.

— А успя ли да постигнеш нещо?

— Ами...

— Попадна ли на следа?

— Държа ги в ръцете си. Младият Оупъншо няма да остане дълго неотмъстен. Ех, Уотсън, трябва да им го върнем със собствената им мяра. Много добре замислено!

— Какво имаш предвид?

Той взе от бюфета един портокал, разкъса го и изстиска семките върху масата. Събра пет и ги пхна в един плик. От вътрешната страна написа „От Ш. Х. за Д. К.“. След това залепи плика и го адресира до „Капитан Джеймс Калхоун, платноход «Самотната звезда», град Савана, щат Джорджия“.

— Писмото ще го чака, когато пристигне — рече Холмс, подсмиввайки се злорадо. — Няма да може да мигне. Ще го приеме

като ясно предзнаменование на съдбата както Оупъншо преди него.

— А кой е този капитан Калхоун?

— Главатарят на шайката. Ще стигна и до останалите, но трябва да започна с него.

— Как се добра до тях?

Той извади от джоба си голям лист хартия, изписан с дати и имена.

— Прекарах целия ден в регистрите на „Лойд“ и архивите, проследих планираните курсове на всички кораби, акостирали в Пондишери през януари и февруари 1883 година. Имаше трийсет и шест кораба със съответната товароизместимост. Сред тях „Самотната звезда“ веднага привлече вниманието ми, защото, макар и според документите да бе отплавал от Лондон, името му бе като наименованието на един от американските щати.

— На Тексас, ако не се лъжа.

— Не бях сигурен кой и още не съм, но знаех, че корабът трябва да е свързан с Америка.

— А после?

— Прерових архивите и за Дънди и когато установих, че тримачтовият платноход „Самотната звезда“ е бил там през януари 1885 година, подозренията ми се превърнаха в увереност. Тогава направих справки за корабите, които понастоящем се намират в лондонското пристанище.

— И?

— „Самотната звезда“ е пристигнал миналата седмица. Слязох до дока „Албърт“ и установих, че рано тази сутрин корабът е бил изтеглен с прилива към устието на реката и е отплавал обратно за Савана. Телеграфирах в Грейвсенд^[2] и разбрах, че е минал оттам преди известно време, и тъй като вятърът духа от изток, няма съмнение, че вече е подминал Гудуинските плитчини и приближава остров Уайт.

— Какво ще направиш?

— Вече са ми в ръцете. Капитанът и двамата помощници, както разбрах, са единствените американци на борда. Останалият екипаж се състои от финландци и германци. Знам също, че и тримата снощи са отсъствали от кораба. Получих сведенията от хамалина, който е пренасял товара. Когато пристигнат в Савана, пощенският параход вече ще е доставил писмото, а полицията в Савана ще е информирана с

кабелограмата, че тримата господа настоятелно се издирват по обвинение в убийство.

Ала и в най-добрите планове, кроени от човек, винаги има някое слабо място. Не бе съдено убийците на Джон Оупъншо да получат портокаловите семки, които щяха да им покажат, че и друг човек, не по-малко находчив и изпълнен с решимост от тях, е по следите им. Нея година бурите по време на есенното равноденствие бяха силни и продължиха дълго. Чакахме дълго новини за „Самотната звезда“ от Савана, но така и не ги дочакахме. Най-сетне успяхме да научим, че някъде навътре в Атлантика била забелязана да се полюлява на вълните разбитата кърма на кораб с изписани букви „С. З.“. Едва ли ще научим нещо друго за съдбата на „Самотната звезда“.

---

[1] Томас Джонатан Джаксън (1824–1863) и по-нататък Робърт Едуард Ли (1807–1870) и Джон Бел Худ (1831–1879) са генерали от армията на Конфедерацията на Южните щати по време на Гражданската война (1861–1865). — Б.пр. ↑

[2] Пристанище на Темза. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.